

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 104.

V Ljubljani, sobota 8. maja 1926.

Leto I.

K proslavi petdesetletnice Ivana Cankarja.

»V Ljubljani so postavljali Prešernu spomenik in so napravili veliko slavlje. Kdo je bil slavljen: ali liko slavlje. Kdo je bil slavljen ali oče Janez Bleiweis, ali župan Hribar, še ni natanko dognano; dognano je le toliko, da je bilo tako veliko in imenitno slavlje, kakoršnega narod še ni doživel; vse je bilo brez mere navdušeno, posebno zategadelj, ker ni vedelo zakaj.« Te besede je Cankar napisal sam, ker je dobro poznal našo omračenost in tudi našo neiskrenost. Proniknil je v globine sosedu, prijatelja in vedel je kako in kaj je z nami in napisal je te besede in ni jih napisal samo Prešernu, napisal jih je sam sebi, prav kot bi vedel, da bodo Slovenci nekoč tudi njega slavili, kot so nekoč slavili Prešerna. Kajti vedel je, da umetnika narod ne doume in ga tudi doumeti noče, vedel je, da bodo o njem še dolgo govorili samo tisti ljudje, ki so se mu samo rogali, in sicer v užaljenosti, ker se niso mogli povzpeti do njegovih višin.

Trubar, Prešeren, Cankar, na teh imenih sloni vse, na kar moremo zidati Slovenci, s temi imeni je združena vsa notranja borba Slovencev, v teh imenih je prekrvažena in precejena miselnost našega človeka in našega duha. Ker le ti so se znali pogrezniti v svojo lastno dušo in dvigati iz nje bisere spoznanja in pretehtanega, umirjenega nihanja iz vesoljstva. In ker so znali zajeti vesoljstvo in v vse večne čase začrtati svojim mislim tek, ostanejo večni in njihova dela bodo večni spektrumi za gledanje vrednot sedanosti, preteklosti in bodočnosti.

Vsi trije so zrasli iz siromašnih slovenskih razmer, vsi trije so dozorovali v dobah, ki so vsaka zase zahtevale svoje opredelbe in svoje reforme in svojih reformatorjev. Trubarja je vzgojila in zredila doba verske reformacije, Prešerna miselno nacionalna in čustvena romantična revolucija duha, Cankarja pa socialna probujenost, ki je že znala preboleti versko reformistično prenapetost in nacionalno sanjarjenje, iz katere se je pa Prešeren v svoji veličini znal sam izmotati.

Cankar je sam okusil vse bridkosti realnega življenja, sam na sebi je občutil egoistično in hinavsko zaletpljeno svetohlinje takratne dobe, spoznal je polovičarstvo ljudi in našemljeno poveljevanje puhlih fraz. Iz sebe je izoblikoval umetnika, ki ni v besednem nakitju vpletal premetlih romantično izsanjanih ljubezenskih storij, seciral je življenje in je izseciral dušo, povzpeli se do neslučenih lepote in se neskončni lepoti tako približal, da iz vsake njegove besede vsak trenotek zadiši nov svež opoj, ki ti vsak trenotek tudi odpira nove vhode v nova kraljestva.

Cankarja v resnici ne moremo doumeti, nikdar ne moremo razgrebsti iz nakopičenega zaklada, ki nam ga je zapustil, tega, kar smo pri prebiranju občutili ali celo samo zasluhtili. Njegove osebe so tako žive in resnične, da jih sploh več ne doživljamo, temveč jih preobrazujemo v sebe.

V tem preobrazovanju je umetnikova sila in je bistvo umetnosti, ki ni last samo enega naroda, temveč je last človeštva za vse dobe.

Cankar je razbičal greh, je razkrinkal podlost »kulturnih in civiliziranih« narodnih voditeljev do kosti in ustvarjal za bodočnost naš

človeka, ki si bo znal biti svoj lasten spovednik in sodnik in ki bo znal vreči z obraza krinko in ki bo upal bratu in sosedu pogledati v obraz. Vedel je, da je sedanost gnila in okužena, dobro je tudi vedel, da bi za sedanost sejal na kamenita tla, sejal je za bodočnost, sejal kleno seme, ki bi dajalo rasti za bodoči rod, za tisti rod, ki bo Cankarja že doumel in se prisel do bistva njegove umetnosti.

Težko nam je danes, ko gledamo na našega velikega glasnika, na našega drznega klicarja k samospoznanju, k resnični svobodi, težko nam je, ko vemo, da bi se naš glasnik zjokal, če bi pogledal iz groba naš rod, katerega je v gnevu ljubil, v gnevu zato, ker mu je bilo žal za zlato, katerega bi rod lahko preedil iz pisane navlake in groblje tujih prisvojin. Zazdi se nam, da smo tako majhni proti njemu, tako nizki v svojem hotenju in gledanju predse. Pehamo se in se bahamo, izpodrivamo bratu bratovska tla, hlinimo ljubezen dekletu in materi, še celo domovini, radi bi pa ociagnili dekleta in prevrli mater in še sram nas bi ne bilo, še k sreči bi si ne jemali ostudnega greha! Lažemo sami sebi, da smo za plemenitost, lažemo bližnjemu, da smo za koristnost človeštva, v resnici bi pa le radi sami do dobili in naj potem narod in človeštvo gineva v hiranju.

Zalostno nam je, ko se spominjamo na vse borbe Cankarja, še bolj žalostno pa, če si moramo priznati, da smo pozabili nanje in krenili pot navzdol, ne pa tja, kamor nam je kazal on. Izgubili smo se v razblinjenosti in ne znamo se zazreti v zarjo lepote, ki nam jih je razodel v svojih delih, najbogatejši slovenski zapuščini.

Cankarju je bilo slepomišljenje odvrtno, sovražil je vsako polovičarstvo, žigosal je omahovanje, kako bi pa žigosal danes, če bi videl naše omahovanje, naše cepljenje in če bi moral gledati današnje izrabljanje delavstva.

Mnogo jih je danes, ki praznujejo Cankarjevo obletnico, mnogo jih je, ki se bodo tudi na praznovanju hlinili, kot so sesvoje dni hlinili Cankarju samemu, sicer ne javno, temveč zahrbtno, Cankar bi rekel »kavalirsko«. Mnogo jih je danes, ki praznujejo Cankarjevo slavlje, kot je o Prešemovem in tudi o svojem pisal Cankar sam, še več jih pa je, ki gredo mimo in ne pogledajo na Cankarjev spomin in gredo zase, svojo staro mračno pot gredo dalje.

Mnogo jih je, ki sicer hranijo Cankarja v duši kot človeka, malo jih je pa, ki ga hranijo kot človeka in umetnika. Tak je hotel biti Cankar, umetnik in človek obenem, nič več, kot resničen človek, ker le tak more ustvariti iz sebe resničnega umetnika.

Mi, ki nam naj bo Cankar učitelj in vodnik za vse veke, ki nam je ustvaril bogastvo idej, ki ne usahnejo, skušajmo se približati Cankarju kot umetniku in človeku, razglejmo svojo notranjost pri spominu nanj in si izprašajmo vest. Izpovejmo se pred seboj in spovejmo se pred spominom na Cankarja, proslavimo njegov spomin z resnično notranjo prežetostjo in krenimo na pot, kakršno kažejo ideje Cankarjevih del, kakršno je hodil sam, delujoč vedno za sočloveka in ker je delal za sočloveka, je delal za

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg št. 12/II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2/25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Splošna stavka se nadaljuje in je vedno obsežnejša.

London, 7. maja. Tretji dan stavke ni nič popustil, marveč so se stavki pridružili tudi pomorščaki v Liverpoolu in vozniki avtov v Londonu. Delavstvo se ni nikjer vrnilo na delo; živahno je razpoloženje za stavko pri delavcih, ki jih strokovni svet ni pozval v stavko. Uspeh vlade in podjetnikov je le v tem, da vozijo posamezni osebni vlaki podzemne železnice in avtomobili v Londonu.

V Glasgowu so se pridružili prostovoljno stavki ladjedelski delavci strojne industrije.

Namen vodstva stavke, da prepreči predvsem promet z blagom, se je popolnoma posrečil. Izjeme se dovoljujejo le v prometu z živili za prehrano prebivalstva. Premogovnega prometa pa sploh ni.

Dunaj, 8. maja. Avstrijska strokovna komisija je o stavki na Angleškem razpravljala v četrtek zvečer. Predsednik Hueber je poudaril pomen te velike borbe ter poročal o stališču mednarodne strokovne zveze k zgodovinskemu pokretu. Po razpravi je bila sprejeta naslednja resolucija:

„Strokovna komisija se je bavila na današnji seji v večurnem posvetovanju s položajem, ki ga je vstvaril izbruh splošne stavke v Angliji. Z ozirom na največji strokovni boj, ki ga je doslej svet videl, smatra strokovna komisija za svojo dolžnost, da da predsedstvu generalno pooblastilo v svrhu takojšnjega sklicanja konference organizacijskih načelstev, kateri stavi primeren predlog za materijelno podpiranje v boju stoječih angleških delovnih sodrugov.“

Razentega je strokovna komisija poslala generalnemu svetu angleških strokovnih organizacij ta telegram:

ZA ODPRAVO KORUPCIJE SAMO PREDLOGI.

Belgrad, 8. maja. Včerajšnja seja narodne skupščine je pokazala, da se posamezne stranke čudno cepijo glede nastopa proti korupcionizmu. Vlade stranke, zlasti radikali, bi radi kako zavlekli in stavljali so samo predloge: nekateri so za anketo, ki naj bi preiskala vse korupcije od leta 1918, drugi so pa zopet zato, da se naj posebej preišče slučaj Radeta, ker se je bati, da bi anketa zavlekla preizkave za cela leta. Sprožen je bil tudi predlog, ki je zahteval direktno zakon in anketo za pobijanje korupcije. Zdi se, da se bo vse motalo okrog ankete, okrog zakona, prizadeti bodo pa še nadalje „radili“.

Belgrad, 8. maja. Radikali, zlasti Pašičeva skupina, nič kaj prijazno ne gledajo na opozicijo, ki bi vsaj v bistvu rada spravila na dan umazane afeze in zarade raznih vplivnih gospodov. Radikali bi vse kakor radi zamotali položaj in če drugega ne, razprave glede teh afer preložili. Največ jim je zato, da zavlečejo Radetovo afero, ker se jim

človeštvo. Skušajmo vzljubiti tisto jasno usmišljenost njegovo in če drugega ne, vsaj to bo nas delno rešilo predsodkov in pomišljanj.

Kdor si že, ki se danes spominja Cankarja, kdor si že, ki hoče priklicati v sedanost njegovo podobo, prikljči jo in v njegovi podobi, ožarjeni od tujpljenja njegovega, si ogledj svojo. In če te ne bo zaskelelo v srce, si ali zastrupljen, ali pa redek fenomen današnje dobe, če te

„Strokovna komisija avstrijska želi angleškimi bratom v njih velikem boju popoln uspeh ter izjavlja, da je pripravljena izkazati najpopolnejšo solidarnost.“

GENERALNI SVET BALDWINA.

London, 7. maja. Ministrski predsednik je že večkrat in tudi predvčerajšnjim izjavil, da vlada ne bo kapitulirala pred splošno stavko. Pogajanja bi se nadaljevala le, če preneha stavka. Generalni svet strokovnih organizacij izjavlja pa v svojem listu, da se je delavstvo kadarkoli pripravljeno pogajati za časten mir. Generalni svet ne stavi nikakršnih predpogojev; jasno pa je, da generalni svet na izjave Baldwin, dokler ne pozna namenov vlade glede nadaljnega postopanja, ne more upoštevati.

Generalni svet naglašja še enkrat, da ni nič zakrivil preloma pogajanj. Vzrok stavke je to, da prekličejo izpor, dalje izživajoče stališče vlade v prilog rudniških podjetnikov in končno prelom pogajanj v trenutku, ko je generalni svet hotel poiskati obliko za mirno poravnano konflikta. Kakršnikoli razgovori v svrhu dsege baze za obnovitev pogajanj in končno za ukinitve štrajka, bi se mogli pričeti le v svobodni atmosferi, ne pa pod pritiskom kakega ultimata vlade.

TUDI ŠOFERJI ODPOVEDALI.

London, 7. maja. Na ukaz vrhovnega sveta so tudi šoferji zastavkali. London si je brez avtomobilov nemogoče misliti in stavka šoferjev je najhujši majučinkovitejši udarec za London.

zdi, da bi razkrinkanje in pa razprava Radetovih »zarad« Pašičev položaj še poslabšala. Uzunović in Radić se glede tega vprašanja nista odločila, zdi se pa, da radikali zidajo največ na Radića, ki bi mogel pripomoči do prekinitve korupcijskih razprav.

NAŠE ZAHTEVE BOLGARSKI.

Belgrad, 8. maja. Za žrtve bombnega atentata v Strumici zahteva naša vlada visoke vsote. Za oba mrtveca po 500.000 Din, za težko ranjene po 600.000 Din. Slučaj pri Strumici je izzval med Jugoslavijo in Bolgarijo ostal diplomatski konflikt, ki še ni poravnat. Bajce podpira Bolgarijo Italija.

BOJI V MAROKU SE NADALJUJEJO.

Pariz, 7. maja. Mirovna pogajanja med Španci in Francozi na eni strani in med Abd el Krimom na drugi strani so se izjalovila in včeraj so se pričeli ponovni boji. Abd el Krim se dobro drži in ni še upati, da bi španske in francoske čete mogle dosti prodirati.

pa zaskeli, ne kloni glave, nikar se ne sramuj izpovedati, izpovej se sebi in podobi... pojdi na pot in izpoveduj se in izpoveduj... spoznal boš, da si do današnjega dne bil lažnik sebi in tudi Cankarju... Cankarjev spomin naj nam torej prikljče spoznanje, da smo sebi le preveliki lažniki — proslavimo njegov spomin in vzmimo krinke in si pogledjmo v oči in si povejmo: tako, pojmo eno pot...

Kako je sodil Cankar o kulturi, ljudstvu in delavstvu.

Leta 1913 je predaval Ivan Cankar na Ljudskem odru v Trstu o »Slovenskem ljudstvu in slovenski kulturi«. Iz zanimivega predavanja, ki odraža plemenito Cankarjevo socijalno mišljenje, prinašamo najznačilnejše odlomke.

Kaj je kultura? Kateri pojem izraža ta beseda, ki je nam vsem tako domača in hkrati tako strahna tuja? Literatura, umetnost, znanost — to je le zunanji izraz, je le dokument narodove kulture, je dokument narodovega duševnega in materialnega blagostanja. Naša slovenska kultura, kakor je na današnji stopinji, je rezultat vsega našega duševnega in materialnega dela od začetka zavednega narodovega življenja do danes. — Zgodovina narodove kulture je zgodovina njegovega političnega, družabnega in gospodarskega razvoja.

Vsa strma cesta naše kulture je orošena in pognojena s solzami in s krvjo.

Vsi tisti naši veliki in pravični pesniki, umetniki in znanstveniki, ki so s pošteno mislijo in močno voljo zidali dalje in višje na zgradbi naše kulture — vsi so plačali svoje početje s svojo srečo in s svojim življenjem. V narodu, ki so ga ljubili, so bili tuji, v najboljšem slučaju nepoznani, v navadnem slučaju zasmehovani in zaničevani. Ne z zlatimi, s krvavimi črkami je pisana knjiga slovenske kulture.

V srdu in sramu sem pomislil: kaj niso celo ti ljudje, neizobraženi, neorganizirani, ki jih je dostojni kulturni narod z zaničevanjem zavrgel in ki jih imenuje poživljene — kaj niso celo ti ljudje kulturni delavci? Kaj ne slovi vsa kultura na njih izmučenih plečih, kakor je slonela nekoč grška kultura na plečih helotov, rimska kultura na plečih vsenarodnih sužnjev? Kaj ni delo teh zaničevanih, nepozvanih tisti temelj, na katerem zidamo svoje kulture babilonski stolp, ki se skoro dotika že oblakov? ... Oblakov se dotika babilonski stolp naše kulture in tisti, ki ga nosijo na svojih trudnih plečih, ga ne vidijo, ker so njih motne oči uprte v tla! ...

Še sem slišal njih divje, nerazložno kričanje in sem povsili glavo in sem šel osramočen po svoji poti ...

Kultura je šla, kakor ne more biti drugače, v svojem razvoju vzporedno s političnim in socialnim razvojem. V političnem in državnem življenju se je uveljavila moč meščanstva, v socialnem življenju je zavladal kapitalizem neomejeno. In vsa kultura, kolikor se pojavlja v svojih zunanjih znamenjih, je postala meščanska in kapitalistična, ali bolje rečeno, je stopila v službo meščanstva in kapitalizma. Velika masa ljudstva je bila s svojim delom producent kulture, ne pa njen konsument ... Kitajski kulji kopljejo v Transvaalu diamante, nosijo pa jih dame v New Yorku; delavke v Belgiji

izdelujejo dragocene in umetne čipke, nosijo pa jih demondke v Parizu ... Dragotin Kette je dopolnil Prešerna in je pisal nesmrtno verzje; on je umrl mladoleten v velikem uboštju, dragocenosti njegovih verzov pa ljudstvo ne pozna, polastil se jih je tisti mali del meščanske mladine, ki je umetnosti željan ...

Kakor si je osvojila moderna kapitalistična družba ljudske roke in ljudsko delo, zato ker se je polastila produktivnih sredstev, tako in natanko tako si je usuznjila tudi umne delavce. Pisatelj, umetnik, znanstvenik je prav tak hlapec in suženj meščanske družbe, kakor tvorniški, železniški, rudniški delavec. Duševno blagostanje, duševna kultura se ne da misliti brez materialnega blagostanja, brez materialne kulture. Kdor si je osvojil sredstva za proizvodnjo materialne kulture, tisti si je osvojil že tudi hkrati duševno kulturo ter si jo najel za deklo in hišno ... Kakor služi naporno telesno delo milijonov in milijonov le neznatni manjšini v blagor in udobnost, tako služi duševno delo prav tisti neznatni manjšini v veselje in razvedrilo ...

Konkreten slučaj: Graščak stanuje v lepi vili, pol ure od mesta. Načrt za vilo je napravil umetnik arhitekt, zidali so jo delavci zidarji, poslikal jo je slikar umetnik, kipe je postavil kipar, vrt je obdelal vrtnar. Ko so delavci in umetniki opravili svoje delo, so šli po svojih potih, graščak pa je prišel in se je naselil tam tako po domače, kakor da je bil vilo sezidal in olepšal sam in kakor da je njegov pravični in zaslužen dom ...

Pod večer se obleče v črno obleko, ki mu jo je napravil krojač, poprej še použije malo večerjo, ki mu jo je pripravil kuhar, nato sede v voz, ki so ga napravili tvorniški delavci in ki ga vodi voznik, ter se pelje v gledališče, da posluša dramo in opero, ki jo je ustvaril umetnik gospodu graščaku v čast in razvedrilo in ki jo proizvajajo dramatični umetniki ali operni pevci; za njim v loži sedi livriran služabnik, da ploska ali žvižga namesto svojega lenega gospodarja, in naposled sede gospod graščak morda še v restavracijo, večerja tam vdrugič in bere morda navsezadnje še humorističen feljton, ki sem ga napisal jaz gospodu graščaku v boljše prebavljanje ...

Delavci in umetniki stojita v službi kapitala, hranita ga in množita s pomočjo svojih rok in svojega uma, kopičita neprestano in zmirom višje materialno in duševno kulturo ... V njih rokah, v njih umu šele je postal kapital živ, so postala produktivna sredstva delujoča ... Kapitalist sprejme bogati blagoslov, sedi v restavraciji in prebavlja ... Kupi si kočijo z dvema paroma konj, natakne si cilindar postarani na glavo, na vsaki izmed desetih debelih prstov si natakne po troje prstanov z briljanti, vozari se po kor-

zu in kliče ljudstvu: Odkrijte se, jaz sem aristokrat! ...

Ljudstvo bo rešilo kulturo.

Silno tenka je plast tiste naše buržoazije, ki si je ohranila ali pridobila smisel za duševno kulturo. Tako tenka je ta plast, da sama iz svoje moči ne more več vzdržati podjetja, ki se mu pravi slovenska duševna kultura. Odjemalci izdelkov kulturnih delavcev so dandanašnji po večini samo še mlada dekleta iz premožnejših hiš, učiteljice in gimnazijci. Buržoazija je pustila svojo duševno kulturo na cedilu, ne plača več svojih delavcev in slovenska duševna kultura je napovedala bankrot.

Strašen je ta bankrot, strašnejši in za narod sramotnejši, kakor če bi falirale vse slovenske banke od prve do zadnje. Strašen in sramoten je ta bankrot in traja že dolga desetletja; brezposelni delavci tavajo kakor berači od ogla do ogla, iz kraja v kraj.

Daleč je še dan, ko vstane ozdravljeno in razširjeno to propalo podjetje slovenske duševne kulture; ozdravilo in razširilo pa ga bo slovensko ljudstvo!

Človeška družba, kakršna je dandanes, je kratila delavnemu ljudstvu vsako izobrazbo, ga je oropala vsake višje duševne kulture, zakaj rabila je njegovo moč na polju, v tvornicah, na železnici, v rudnikih. Tako je z rokami sužnjem, z delom sužnjem postavila temelj kulture, gmotno blagostanje. Nato je vdinjala in vsuznjila kulturne delavce, da so na tem temelju gradili krasno zgradbo umetnosti in znanosti.

Kulturne delavce je primoral razvoj človeške družbe, da so se odtujili masi ljudstva; primoral jih je dosedaj naprej, kjer so njih predniki začeli. In ker se je današnja kapitalistična družba polastila v svoj prid vsakega dela, tako telesnega kakor duševnega, ker je ta družba odrekala ljudstvu vsako kulturo, kakor mu še dandanes odreka v mnogih krajih umetnost branja in pisanja — se ni moglo zgoditi drugače, kakor da so se kulturni delavci zmirom bolj in bolj oddaljevali ljudstvu. Ljudstvu so bili odtujeni, tista družba pa, ki jim je odtujila ljudstvo, jih je zdaj tudi same pustila na cedilu. Na cedilu jih je pustila in se jim smeje v obraz: zakaj pa ne delate za ljudstvo?

Edina pot je boj ljudstva, brezobziren boj, dokler ne pade poslednja barikada, dokler ni dosežen poslednji cilj! Boj za popolno socialno in politično osvobodjenje — zakaj brez socialne in politične svobode je nemogoča kulturna svoboda. Dokler bo ljudstvo suženj družbe, suženj tega anonimnega naroda — dotlej bo tlačanila, dotlej bo brezpravna in ponižna tudi duševna kultura. Boj za osvobodjenje ljudstva je kulturni boj — in kdor ta boj obrekuje, kdor mu podstavlja nečiste cilje, je sovražnik ljudstva in sovražnik kulture.

Ona je tisto, kar mi oznanjamo delavskemu razredu. Mi vemo, in iz bridkih izkušenj vemo pre dobro, da vas ne gane nobena prošnja za pravico, pravičnost in človečanstvo. Vaša srca so tako trda, kakor vaše pete, s katerimi stopate po obličju svojih ubogih, ki ležijo na tleh. Zato smo oznanjevali oblast. Z oblastjo naših glasovnic na volilni dan vam iztrgamo vladu.

„Kako, ako dobite večino, popolno večino na volilni dan,“ ga je pretrgal Wickson. „Vzemimo, da se mi obotavljamo izreči vam vladu, ko ste jo izvojevali z volilnimi kroglicami?“

„Tudi to smo predvideli,“ odgovori Ernest. „Tudi mi vam odgovorimo s tezami. Oblast, ste izjavili, je kraljica besed! Dobro! Oblast naj bo. In tisti dan, ko stopamo k zmagi z volilnimi kroglicami in se boste vi obotavljali izreči nam vladu, katero smo zakonito in mirno izvojevali, želite vedeti, kako bomo to naredili — tisti dan, rečem, vam bomo odgovorili; in v rjovenju grašičen naš odgovor.“

Vi nam ne uidete. Res je, vi ste zgodovino čitali pravilno. Res je, da je delavstvo od začetka zgodovine ležalo na tleh. In zopet je res, da, dokler boste vi in vaši potomci imeli oblast, da bo ležalo na tleh. Popolnoma soglašam z vami. Z vsem, kar ste rekli, soglašam popolnoma. Oblast bo gospodar, kakor je bila vedno gospodar. To je boj razreda proti razredu. Natančno tako, kakor je vaš razred vrzel ob tla staro fevdalno plemstvo, tako bo moj razred, delavski

razred, vrzel ob tla vas, vaš razred. Ako vi svojo biologijo in sociologijo tako jasno čitate, kakor svojo zgodovino, morate videti, da je ta izhod, kakor sem ga obrazložil, neizbežen. Vseeno ali v enem letu ali v desetih ali tisočih. — Vaš razred bo vržen ob tla. In to se bo zgodilo s pomočjo oblasti. Mi, kar nas je delojemalcev, smo se te besede naučili na pamet, in vsa naša čustva odmevajo od nje. Oblast! — Kraljevska, je to beseda.

Tako je končal večer pri „Vedoželjnih“.

6. Znaki viharja.

V tistem času se je zgodilo, da so se znamenja oznanjujoča dogodke, vedno bolj očitno pojavljali. Ernest je že očeta opozarjal, da bo to, ker sprejema socialiste in delavske voditelje in pospešuje javno socialistične prireditve, imelo zanj posledice. Ali oče se je tem Ernestovim skrbem samo smejal. Jaz sama sem se v občevarju z voditelji in učenjaki delavskega razreda mnogo naučila. Zato sem videla tudi drugo stran medalje. Bila sem vzneta zbog ne-sebičnosti in radi velikega idealizma, ki sem ga videla pri teh ljudeh. Zavzela sem se nad ogromno socialistično, filozofsko in znanstveno literaturo, ki sem je bila deležna. Učila sem se hitro, ali ne hitro dovolj, da bi si mogla predočiti takrat nevarnost našega položaja.

(Dalje prih.)

Jack London:

Železna peta,

(Socialni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

„Ali medveda ne zdrobimo z govorancami,“ je nadaljeval Wickson mirno in brezstrastno. „Mi napovemo medvedu lov. Ne bomo mu odgovarjali z besedami. Mi bomo odgovorili? Mi imamo oblast; tega ne bo oporekal nikdo. Potom te oblasti hočemo stati gospodarji.“

Obrnil se je nenadoma k Ernestu. Trenotek je bil dramatičen.

„To je naš odgovor. Zakaj gubiti besede. Ako stegnate vaše opevane močne roke po naših palah in našem purpurnem sijaju, vam bomo pokazali, kaj je moč. V rjovenju granat in šrapnelov in v krohotanju strojnic bo sličen naš odgovor. Pod našo peto bomo zmečkali revolucionarje in stopali preko njih trupel. Svet sliši nam, mi smo njegovi gospodarji in naš mora ostati. aKer se tiče armade dela, rečem, da je ležala na tleh od začetka zgodovine in jaz čitam zgodovino pravilno.“

In na tleh mora ostati, dokler bom jaz in moji in naši potomci imeli oblast. To je beseda, to je kraljica besed — o b l a s t. Ne bog, ne zlato, nego oblast. Vlivajte si jo na jezik, prežvekovajte je, dokler vas ne opeče! Oblast!“

„Odgovorili ste mi,“ je rekel Ernest mirno. „Bil je edini odgovor, ki ste ga mogli dati. Oblast!“

Križem sveta.

Ustava in amerikanizem doma in na tujem. Ako ima beseda »amerikanizem« sploh kak pomen, tedaj mora pomeniti nekaj, kar je pristno ameriškega — nekaj, kar se je razvilo, zrastlo ali je bilo ustvarjeno na ameriških tleh brez najmanjšega vpliva od zunaj. Ta »nekaj« bi moral biti poseben, izvirna ameriška institucija ali kakorkoli si že hočemo predstaviti v pravem pomenu te besede. Če pa ta beseda pomeni nekaj, kar že eksistira v kateri drugi državi ali v več tujih državah, tedaj je brez pomena in dela le ovira racionalnemu mišljenju.

Kaj pa je pristno ameriškega? Imajo Indijance, linčanje zamorcev, dolarje in visoko formo kapitalistične organizacije. To so ameriške posebnosti, katerih ni najti v nobeni drugi državi na svetu. Včasih smo mislili, da je Amerika radi tega posebno dobra dežela, ker nima dinastične vlade, ali tudi v tem je bila zmota. Mogočne oligarhije kapitala so v mnogih ozirih podobne dinastičnim vladam.

Visoko organizirani industrijalni fevdalizem je ameriška posebnost, ki še nima para na svetu — in to je torej naš amerikanizem. Kar se pa tiče drugih karakteristik ameriškega kapitalizma, jih vidimo tudi v Angliji, Franciji, Italiji, Nemčiji, Belgiji, na Japonskem itd.

Oboževanje patrijotizma vendar ni ameriško, kajti to je v navadi tudi drugod. Kdor pravi, da amerikanizem zahteva, da moramo spadati h kakšni cerkvi, mu lahko odgovorimo, da to zahteva tudi angleizem, francizem in nemčizem. Ako je spoštovanje zakonov amerikanizem, tedaj ni to nič ameriškega, kajti zakoni se spoštujejo v vseh civiliziranih državah, če človek noče biti zločinec.

Pojdimo, kamor hočemo, povsod najdemo manijo, da morajo ljudje oboževati institucije, ki v splošnem koristijo le mednarodnemu kapitalizmu. To je zdaj nova vera in glavni apostoli te vere so mednarodni imperijalisti, bankirji in industrijalci. V vsaki državi so misijonarji teh apostolov, ki vsiljujejo in prodajajo novo vero na neštete načine.

Amerikanizem, kot ga uče nebrojni apostoli, je vera v industrijalni fevdalizem. Ta vera zahteva: oboževaj denarne mogote, bodi jim zvest in ubogaj jih za vsako ceno.

V Rumuniji je rodila neka ženska čuden stvor otroka, kateri je imel dve glavi. Ena je bila priraščena k nogam in podobna živalski.

KOLESA

najboljša in najcenejša

samo pri

J. GOREC

210 Palača Ljublj. kreditne banke

Schichtov način pranja

Namakaj z „Žensko hvalo“, peri z „Jelenjim milom“!
To ne pokvari perila ter ga popolnoma očisti.

Ljubosumnost starca. V nekem italijanskem mestu so našli v spalnici mrtvega moža in mrtvo ženo. Mož je bil star 60 let, žena pa 55. Bil je pa kljub starosti tako ljubosumen na ženo, da jo je na postelji ustrelil in potem še sebe.

Zanimiv proces radi dedščine. V Budimpešti je nedavno umrl znameniti profesor dr. I. Barsony. Bil je hud nasprotnik Judov in se vedno potegoval za čistokrvnost rase in dostikrat so ga zato silno napadali. Ko so odprli njegovo oporoko, so se začudili, da je zapustil svoje ogromno premoženje mladoletni hčeri Evi in sicer pod pogojem, da dedinja ne sme poročiti Juda in sploh ne moža, v katerem bi krožila in kaplja judovske krvi. Če bi prekršila ta pogoj, dobi samo dolžnostno svoto, druga polovica pa pripade njegovi kliniki. Pokojnikova žena, ki je hkrati varuhinja mladoletne hčerke, je vložila tožbo za razveljavljanje oporoke, češ, da so taki pogoji nemoralni in nečloveški in da se vendar mora pri porokah šteti svobodna volja in svobodna odločitev.

V Egiptu skoro vsak dan izkopljejo nove umetnine in nove mumije. Harvard Bortonova ekspedicija je pravkar odkrila mumijo v piramidi Gizeh in dognala, da je mumija bila mati Faraona Cheopsa. V grobu mumije so našli tudi tron, čigar naslonjač je obložen s hieroglifi iz zlata v vložkah iz slonove kosti. Napis so prečitati, čeprav je bil že nekaj poškodovan. Iz teksta je razvidno, da se je mumija imenovala kraljica Hetepethares in bila hčerka Faraona Hunija, žena Faraona Seneferu in mati Faraona Cheopsa.

V Rimu so se zadnjič dogajali precej ostri spori med visokošolci in srednješolci in prišlo je do javnih demonstracij. Visokošolci nosijo namreč posebne čepice in oprijeli so se jih tudi srednješolci. Posredovati je morala policija in posredovati naučno ministrstvo, ki je srednješolcem prepovedalo nošenje čepice.

Dober tek. Neki Anglež, lastnik velike trgovine, potoval je po Kitajskem. Slučaj je nanesel, da je prišel tudi v mesto Hongkong. Mandarin tega mesta ga povabi na kosilo. Anglež kosi z velikim apetitom, posebno mu tekne mastna, lepa rumena pečenka; pa nenkrat mu šine v glavo neprijetna misel: Kaj, ko bi bila to mačka? Slišal je, da Kitajci posebno radi jedo mačke. Sklene torej vprašati. Toda Anglež ni znal ni besedice kitajski in mandarin ni besedice angleški, zato kaže Anglež s prstom na pečenko in vpraša: „mian, mian?“ Kitajec pa odkima z glavo in reče: „hou, hou!“ (Bila je namreč pasja pečenka!)

Moč solne toplote. Premog, ki ga nakopljemo vsako leto na vsem svetu, bi morali kopati 600.000 let, da bi dal toliko toplote, kolikor jo dobiva zemlja od solca v enem letu.

Koliko minut je preteklo od Kristusovega rojstva? Minuta je silno majhno razdobje časa. Parkrat dihneš, pa je potekla. Zato si vsakdo misli, da jih je poteklo od Kristusovega rojstva, odkar je začelo naše štetje, že gotovo več

milijard! Pa vendar ni tako! Dan ima 1440 minut, leto torej 525.600 ali okroglo pol milijona. 1925 let? Niti eno celo milijardo! Čudno, kaj?

Davčna bremena v Zedinjenih državah. Leta 1924. je šlo od vsakega dolarja celokupnih ameriških dohodkov dvanajst in pol centa za davke. Od leta 1913 so se federalni, državni, okrajni in občinski davki zvišali dvakrat več kakor pa skupni dohodki dežele.

Enajst let stara doktorica. Na vseučilišču v Madridu je neka enajstletna dijakinja Hildegarda Carfaillera napravila doktorski izpit z odliko. Že sedaj govori več jezikov. -- In Ti?

Trakulja ima veliko glavo kot bučica, vrat kot sukanec, ter 100 do 1300 členov; v vsakem členu je še več tisoč jajčec, včasih tudi do 5000.

Oči sove so nepremične in so v očesni votlini trdno pritrjene. Zato pa lahko sova glavo skoraj popolnoma naokoli obrne.

je najboljša žitna kava!

Reklame

ne potrebuje

O. Bernatović

ker se blago radi svoje kvalitete in cene samo priporoča. 83

Vojaška pridiga. Vojaškega kurata Johanesa Voculko je zgrabila sveta jeza nad nemoralnim življenjem v garniziji, zato je dostavil svoji pridigi rekrutom sledeče: »Da, da, Gospod je rekel svojim apostolom: Pasi moje ovce, pasi moja jagneta! Ko pa pride, ljubi moji vojaki, sodni dan ter se bodo zbrali okoli božjega prestola vsi svetniki, verniki in neverniki, infanteristi, huzarji, dragonci, lovei in topničarji, bo zaklical tudi Bog: Johanes, k meni! Jaz se ne bom javil. In gospod bo še enkrat glasneje zaklical: »Johanes, k meni! Jaz pa se zopet ne bom oglasil. In gospod bo tretjič zaklical: »Johanes, k meni! In stopil bom pred njegov prestol v tla uprtih oči. In gospod me bo vprašal: »Johanes, kje imaš svoje ovce? Jaz bom pa odgovoril obupno: »Gospod nimam ovac, imam le svinj...!«

Kultura.

Sobota, 8. maja: Proslava Ivana Cankarja. Izven.

Nedelja, 9. maja: Druga mladost. Izv.

Ponedeljek, 10. maja: Zaprto.

Dnevne novice.

Počasi in tiho. Včeraj je »Jutro« objavilo dopis s Trbovelj, v katerem govori o moralnem porazu trboveljskih socializtov, ker nočejo sodelovati v vlemoralnem trboveljskem demokratsko-radikalnem - orjunsko - radičevskem in »Naprejevskem« akcijskem odboru, ki ni pustil do besede soodr. Malovrha na shodu v Hrastniku. Tudi se v istem dopisu nekaj namigava na račun soodruge Klenovška, ki je sam več vreden kakor sto takih in enakih akcijskih odborov. Prav toplo priporočamo i »Jutru« i njenemu trboveljskemu dopisniku, da naj gresta počasi in tiho. Doslej smo marsikatero spregledali in preslišali, če pa »Jutro« misli na taki poti vztrajati, bo dobilo od nas odgovor, ki ga zasluži. Priganjaških in policijskih metod v novinarstvu ne bomo več trpeli. »Jutrovec« bi radi, da se občinske volitve v Trbovljah razveljavijo, pa da se še kakega našega soodruge službeno in politično preganja. Če vam bo oblast nasedla, nam boste vi odgovarjali. Pa ne samo v Trbovljah, tudi v Ljubljani, kjer bodo prav kmalu občinske volitve. Še dolgo vam bo žal, za to vaše početje. Počasi in tiho, pravimo.

Narodne socialiste vprašamo, če jih ni nič sram sedeti skupaj z demokrati, ki v svojem »Jutru« dan na dan na naravnost izživali in sramoten način delajo »štimgungu« proti angleški stavki. Brzjavi v »Jutru« o angleški stavki razkrinkujejo dodobra vso kramarsko maturo naših demokratov. Dolež je Anglija in njen štrajk, in celo resni angleški konservativni listi se trudijo biti objektivni, ko pišejo o štrajku lastnega angleškega delovnega naroda. Slovenska demokratska kramarska duša pa čuti neodoljivo potrebo, da napakno informira svojo javnost o štrajku, da vzbuja sum o uspešnosti stavke in da celo potvarja telegrame. Sklep angleške novinarske organizacije se glasi, da angleški novinarji ne bodo sodelovali pri listih, ki se tiskajo s pomočjo »prostovoljnih« delavcev, »Jutro« pa piše, da so sklenili sodelovati baš pri listih, ki jih tiskajo s pomočjo teh prostovoljcev. In s takimi ljudmi so se združili naši nar. socialisti in taki ljudje vzdržujejo cele neke svoje strokovne organizacije. Lep socializem in lepe strokovne organizacije!

Strašno so meščanske stranke otopele, moralno in etično nazadovale, odkar jim je osebnostni boj prešel v vse njihovo hotenje in delovanje. Človeka zaboli, ko čuti in vidi, da so meščanski listi zgubili vsako sočutje do človeka, in da ne znajo več razlikovati pravice od krivice in iščejo pravico, koder je v resnici krivica. Zgubili so čut pravičnosti in smisel za ceno življenja, zdi se, kakor da odobravajo nečloveško početje nad nosečimi materami in izstradanimi delavci. Zdi se, kakor bi se oduševljali ob bajonetih, ki prete delavstvu in zdi se, kakor da bi glasno radi kriknili orožnikom: po njih, poslušna naj bo masa in pleše naj kot je nam prav. Če bi ne bilo tako in če bi v resnici meščanski listi in meščanski ljudje imeli le količkaj morale še v sebi, zgroziti bi se morali ob grozodejstvih, ki jih je moralo doživljati delavstvo prvega maja, zgroziti bi se morali samo misli, da se kratki osebna svoboda, osebno prepričanje na tako krut način. Torej delavstvo ne sme jemati sebi primerne duševne hrane, ne sme se utrjevati v zavesti svoje skupnosti; meščanske stranke na vsak način hočejo, da se delavstvo še nadalje opaja ob plehkih in omdelnih zavijanjih, ki besedno včasih vlečejo, dejansko pa delavstvo zavajajo v nepojmljivo sužnjost duha in boja. Tega si meščanske

stranke žele in zato so že udušile v sebi vso moralno in vse spoštovanje do človeka, ki ustvarja udobnost meščanskemu in kapitalističnemu razredu.

Zarubljena država. Danes ob 8. uri sta posetila tobačno tovarno v Ljubljani dva nenavadna gosta: sodnijski eksekutor in soodr. Joža Golmajer. Prišla sta rubiti državo, ker ni hotela izplačati delavkam doklad, ki jih je bila dolžna. Prizadete delavke so preko svoje organizacije tožile državo, sodnija je morala dati delavkam prav, ker pa denarja le ni bilo, je nastopil rubenžen. Eksekutor je rubil in rubil, Golmajer je pa slovesno asistiral. Bil je lep prizor, časten zlasti za državo in njeno upravo.

Demokratom je žal, silno žal, da so se vsa Pribečevićeva prizadevanja izjavila in ni mogel v vlado sam, niti ni mogel slovenskih demokratov pripeljati v vladni tabor. Vse jim je sedaj na poti in nad vsakim se znese in zrohne, ki le poškili k vladnemu koritu. Najbolj se pa jeze na Pucelja in seveda skrito tudi nase, ker so ga že hoteli politično pokopati in so ga že pokopavali v prepričanju, da Pucelj nikdar več ne zleze do ministrskega stola. Ne gre jim v glavo, da so kalkulacije tako nanesle, da je Pucelj minister, demokrati pa morajo čakati v opiziciji in še tam ne pridejo do besede. Niso še vse jeze zili na Pucelja, razjezili so se že nad Korošcem in z vso zgovornostjo pišejo in se rote, da bo Korošec šel v vlado in da bi rad v vlado, pa če Korošec še bolj zatruje, da ne gre in da ne gre, češ, moja ura še ni prišla. V vseh in na vsem vidijo napako, povsod samo nepopolnost, povsod slikajo pomanjkanje idealizma, pomanjkanje delovne volje in delovne sile, povsod sama korupcija... Zdi se ti, ko čitaš epopeje na demokratsko idejo in stranko, da se v kratkem začne cediti samo med in mleko, kakor hitro pridejo v vlado demokrati s svojo delavnostjo, svojo idejo in svojo prakso. Prej še nikoli niso imeli prilike, da bi pokazali svoje zmoglosti, najbrž so morali urejati položaje za stranko in za »Domovino«.

Ključ in nar

nogavice s žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepričate, kako en par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 83-4 V

V Ljubljani so aretirali spretnega vlomilca Antona Trampuža. Izvršil je več tatvin in vlovov in kadar si je nabral dosti denarja, jo je pobral v Trst in se tam zabaval z dekleti. Pa je zopet priromal v Ljubljano in čakal ugodne prilike za »zaslužek«. Toda izvolali so ga in moral je romati v zapor.

V trgovino s papirjem na Kongresnem trgu št. 4 je čez popoldanske ure nekdo vlomil. Ko se je okrog 2. ure popoldne gospodar vrnil v trgovino, je takoj opazil, da je nekdo razmetaval po trgovini. Odprta je bila tudi blagajna. Tat je v naglici pobral nekaj drobiža in pa ročno torbico, drugega denarja ni bilo, ker je blagajno trgovce pred odhodom iz trgovine izpraznil.

Na Pragerskem je izbruhnil požar v poslopju Konsumnega društva. Kako je ogenj nastal, še ni znano. Škode je precej, dasi so gasilci hitro omejili ogenj. Srečo je pa imel gasilec Andorle. Ko se je porušil dimnik, se mu je opeka vsula na glavo. Da ni imel močne čelade, bi mu bilo zdrobilo glavo. Vendar ima pa še močne poškodbe.

Težka nesreča v Belgradu. Pri zadnjih konjskih dirkah v Belgradu so bili belgrajski tramvaji popolnoma nabiti. Šofer Aleksiš se je tudi peljal, pa se v gneči tako nerodno naslonil, da je zdrknil z voza in mu je kolesje odrezalo glavo.

Otvoritveno naznanilo!

Uljudno obveščam spoštovano občinstvo, da sem

otvoril na Resljevi cesti št. 2. (Mally-eva hiša) trgovino špecerije in kolonijalnega blaga

Spoštovane gospodinjke dobé pri meni vedno prvovrstno in sveže blago po najnižjih cenah.

Zagotavljam vestno in točno postrežbo ter se priporočam cenjeni naklonjenosti.

S spoštljivostjo

Ciril Brajer.

Kokainizem v Belgradu precej močno razsaja in uživanje tega strupa je v navadi zlasti med boljšimi krogi. Tudi dame so strastno vdane temu strupu. Te dni se je v Belgradu zastrupila s kokainom hčerka bogatega industrijalca Milena Reljič. Vživala je že delj časa kokain, usodnega dne je pa vzela večjo dozo. Z zastrupljenjem je nastopilo omračenje uma. Odpeljali so jo v umobolnico.

V **Slovenjgradu** je v Pečnikovi tovarni za usnje že dalj časa zmanjkovalo usnje, niso pa mogli povsem jasno priti na sled, kdo bi odnašal kože. Tovarna ima baže 15.000 dinarjev škode.

V **Litiji** je povozil dunajski brzovlak 4 letno dekletce Dragico Kolenc, hčerko predilniškega delavca. Zavore so bile zaprte, dekletce je pa hotelo kljub temu čez tir, pa jo je že pograbil vlak. Dekletce je bilo takoj mrtvo.

»Brezalkoholna produkcija«, **Ljubljana**, Poljanski nasip 10/5 pošlje vsakemu naročniku »Delavske Politike« zanimiv cenik brezplačno. **Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!**

Šport.

Nogomet na Poljskem. Kakor povsod drugod, je nogomet zavzel velik razmah tudi na Poljskem. Tudi tu je publika v velikem številu posećala nogometne tekme, posebno one, ki so jih priredili vodilni klubi. Glede obiska prireditelj je bilo mesto Lord na prvem mestu.

Razumljivo, da je poveljni čas z vsemi svojimi slabimi prikaznimi, pretresel tudi socialno življenje skoro vsakega posameznika, kaj šele mase. Potemtakem ni nikako čudo, če se niso dosledno ravnali nekateri klubi na Poljskem po obstoječih predpisih svojih savezov in podsavezov, ki slone na Fifi-nih pravilih v pogledu obdržanja

amateurizma. Klubi, katerim so nogometne prireditve prinašale, odnosno polnile blagajne, so se pač protipredpisno posluževali načina za pridobivanje dobrih nogometašev.

Tako so pred nedavnim javili sportni listi in rubrike, da obstoja na Poljskem skriti ali takozvani psevdo-amateurizem. Toda socialne nepravilike na Poljskem, posebno zadnje valute, so imele tudi svoj vpliv na posećanje nogometnih prireditelj. Klubi so zapadli v dolgoce, iz katerih se bodo le s težavo rešili, vsled česar je nemogoče, da bi se vodil na Poljskem tak amatenci-zem kot n. pr. v Španiji, v Italiji ali celo v Nemčiji, kjer imajo gotovi dobri igralci poleg mastnih plač še svoje lastne avtomobile. Potemtakem je Poljska do uvedbe profesionalizma še precej daleč.

Iz Litije.

Proslava 1. maja pri nas se je vršila tudi zlasti med shodom v senci bajonetov. Navzočemu vladnemu zastopniku niso ugajali majski spisi, obvestil je orožnike, ki so tudi takoj prikorakali na dostojni delavski shod. Vladni zastopnik, izgovarjajoč se na neko brzjavko, je odredil takojšnjo zaplenbo majskih spisov; iz kakšnih vzrokov, ne vemo, najbrže mu ni ugajal na naslovni strani delavce-junak, kateri ima namen razbiti s kladivom kapitalističnega zmaja. Popoldne se je vršil, kakor je odbor sklenil izlet na Breg h Potokarju in zvečer je bila prosta zabava v prostorih pri Frankotu, tako da se je pri nas tudi vršila proslava. Zlasti udeleženci pešizleta imamo nepozabno lepe prvomajniške spomine. Ob tej priliki naj pa še spregovorimo o članku, »Majske proslave«, ki je bil objavljen v »Slovenca« št. 101 od 5. maja t. l. Direktno čudimo se, da uredništvo »Slovenca« prinaša iz litijskega okraja članke oziroma dopise,

ki nimajo nog ne glave, prav tako se čudimo dopisovalcu, od kod dobiva oziroma vidi takšne stvari, ki so popolnoma neresnične, smatramo da ima Slovenčev dopisovalec iz Litije v glavi namesto možganov — slamo. Pripominjamo, da v tem Slovenčevem članku, kar je naperjeno proti združenemu delavstvu, niti besedica ne odgovarja resnici, temveč je vse laž.

Dne 5. t. m. je bil pri nas velikan-ski naliv, tako da so bila vsa pota in ceste poplavljene; glavno cesto skozi Litijo bi se bilo lahko zamenjalo s Savo, to je bil cel potok. Da pa bi se to lahko preprečilo, je prva naloga občine, da izvede po Litiji kanalizacijo. Seveda gospodom to ne diši, a šopiriti se ko mladi petelin in izgovarjati se kakor ti ljudje, češ, da ko bi mene ne bilo, bi tudi marsikaj ne bilo. A mi pravimo, vse se lahko naredi, le resno je treba delati — dejanja gospodi dejanja. Vprašamo pa obč. odbornika, kateri je bil na delavski listi izvoljen, kaj on sploh zastopa pri občinskih sejah, pojasnila želimo, sicer pa naj prepusti mesto drugemu. — Družina.

Hrastnik.

Tudi mi iz kemične tovarne moramo povedati, kako kritičen je naš položaj. Namreč v kemični tovarni v

Hrastniku vladajo take razmere, da mora vsak osupniti. Delavci v kemični tovarni smo tako srečni, da imamo nekoga gospoda za nočno patrolo. Ta gospod je na nočnem šiltu rekel delavcu sodr. Ivanu Naraksu »Windische hunde« »Verdante Bakasce«, sodr. Naraks Ivan pa ni bil tako nemaren in je pripeljal gospodu eno po ušesih. Gospod je pa zgrabil brento, in je Naraksa udaril po glavi. Tudi se je poslalo takoj po orožnike, da so prišli še tisti večer v tovarno preiskovati. Naj bo kakorkoli, mi slovenski delavci, nismo nobeni slovenski psi. To mora priti v javnost. To pa še ni vse. Ali so sposobni za vodstvo obrata, naj se sodi. Pri sulfatni peči je plin pripiral in zapiral vsakih pet in deset minut, da se je vsled tega peč tresla kakor pri potresu in da je opeko kvišku metalo. In vsled tega so bili parkrat štiri ljudje v smrtni nevarnosti. Šli so gospod sedaj za 14 dni na dopust, mogoče mislijo, da se bo potem vse pozabilo. Ali mi tega ne bomo pozabili. Mi ga sploh ne potrebujemo in ne maramo več. Taka brezbržnost in tako početje je mogoče med brezbržnimi delavci, mi pa nečemo več za take stvari tvegati življenja. — Kemični delavci.

Širite »Del. Politiko«!

Svoj k svojim!

Nekatere tvrdke se branijo oglašati v delavskem tisku. — Delavski gospodar, delavska gospodinja se bosta branila njihovih izdelkov. — Kdor ne oglašja v edinem delavskem dnevniku Jugoslavije „Delavski Politiki“, naj ne išče odjemalcev med delavstvom!

Produkcija - kréma za čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno in povsod le „Produkcijo kréma“ za čevlje. 180

Unterwood

pisalni stroji pri LUD. BARAGA, Ljubljana Šelenburgova ulica št. 6/1.

Telefon številka 980.

162

Produktivna zadruga knjigovozov in sorodnih strok

v Ljubljani, Igriška ulica št. 6

se priporoča cenj. občinstvu, društvom, delavskim organizacijam in institucijam za vsa v knjigovozsko stroko spadajoča dela.

Izvršitev točna! 94 Cena najnižje!

Najcenješa in največja zaloga dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, delov in pnevmatik. Otroški vozički različnih vrst po čudovito nizki ceni. Posebni oddelek za popolno popravilo, emajliranje in poniklanje dvokoles, šivalnih strojev i. t. d. Shranijo se preko zime. Prodaja tudi na obroke. Ceniki franco!

„**TRIBUNA**“ **F. B. L.** tovarna, dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovška cesta šte. 4. 82

Modne kamgarne in ševijote v veliki izbiri in po ugodni ceni **najdete** v obče znani nad 50 let obstoječi manufakturni trgovini **R. Miklauc** „Pri škofu“ **Ljubljana** Zunanjim naročnikom se pošlje tudi po pošti. 156

Ustanovljeno 1852.

Teod. Korn Ljubljana, Poljanska c. 8 (preje Henrik Korn)

Krovec, slavnbi, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov.

Naprava strelododov. Kopalniške in klosetne naprave. Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Širite Del. Politiko!

M. RAUCH

trgovina stekla Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna, zrcala, slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd. Na drobno! — Na debelo!

SPLOŠNO KONZUMNO DRUŠTVO „POSAVJE“ V ZAGORJU OB SAVI.

Ima svoje prodajalne v Zagorju, Loka pri Zagorju in Velenje. Blago prodaja vse vrste specerijskega in manufakture po najnižjih dnevni cenah. — Član lahko postane vsak.

Pristopnina Din 2-50 — Delež Din 50-

194

RAVNATELISTVO.

Kupujte srečke državne razredne loterije pri

Zadružni banki v Ljubljani

Aleksandrova cesta 5.

Glavni dobitok Din 1900.000.-.

Vsaka druga srečka zadene!

Cena: cela srečka Din 80.—, polovica srečke Din 40.—, četrtina srečke Din 20.—.

Naročilo potom dopisnice zadošča.

PRODUKCIJA!

Kupujte le

„Produkcija“ kréma
„Produkcija“ mast
„Produkcija“ plavilo
„Produkcija“ čistilo (Produktol)

Lastni izdelki „Produkcije“ osrednje nakupovalne, proizvajalne in prodajalne zadruge v Ljubljani

4